

Дело C-568/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване:

2 ноември 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Oberster Gerichtshof (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

23 септември 2020 г.

Взискател:

H Limited

Длъжник:

J

Oberster Gerichtshof (Върховен съд) [...], по делото на H***** Limited, *****
[...] взискател, срещу J*****
[...] длъжник, с предмет сума от 9 249 915,62 EUR [...], в производството по извънредната ревизионна жалба на длъжника срещу определението от 22 юни 2020 г. [...] на Landesgericht Linz (върховен областен съд Линц) като въззивна инстанция, с което е отхвърлена въззивната жалба на длъжника срещу определението на Bezirksgericht Freistadt (окръжен съд Фрайщат) от 9 октомври 2019 г., [...], постанови следното

Определение:

А. Отправя до Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси:

1. Трябва ли разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно [ориг. 2] компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (наричан по-нататък „Регламент Брюксел Ia“), в частност член 2, буква а) и член 39 от него, да се тълкуват в

смисъл, че е налице изпълняемо решение и когато длъжникът в дадена държава членка — след съкратена проверка в състезателно производство, която обаче се отнася само до това, обвързваща ли е силата на пресъдено нещо в постановено срещу него съдебно решение в трета държава — е длъжен да плати на страната, спечелила в съдебното производство в третата държава, установения по съдебен ред дълг в третата държава, когато предметът на производството в държавата членка се е свел до проверката дали правото, което произтича от установения по съдебен ред дълг, е налице по отношение на длъжника?

2. При отрицателен отговор на първия въпрос:

Трябва ли разпоредбите на Регламент „Брюксел Ia“, в частност член 1, член 2, буква а) и членове 39, 45, 46 и 52 от него да се тълкуват в смисъл, че изпълнението трябва да бъде отказано независимо дали е налице някое от посочените в член 45 от Регламент „Брюксел Ia“ основания, когато решението, което следва да бъде проверено, не е съдебно решение по смисъла на член 2, буква а) или член 39 от този регламент или искането, което е в основата на решението в държавата членка по произход, не попада в приложното поле на Регламент „Брюксел Ia“?

3. При отрицателен отговор на първия и положителен отговор на втория въпрос:

Трябва ли разпоредбите на Регламент „Брюксел Ia“, в частност член 1, член 2, буква а), член 39, член 42, параграф 1, буква б) и членове 46 и 53 от Регламент „Брюксел Ia“ да се тълкуват в смисъл, че в производството по молбата за отказ на изпълнението съдът на сезираната държава членка е длъжен, въз основа още на [ориг. 3] данните, предоставени от съда по произход в удостоверението по член 53 от Регламент „Брюксел Ia“, да приеме, че е налице решение, което попада в приложното поле на Регламента и подлежи на изпълнение?

Б. Спира ревизионното производство до произнасянето от Съда на Европейския съюз по преюдициалното запитване [...].

Мотиви:

[1] **I. Фактическа обстановка**

[2] Между страните има висящо изпълнително производство пред Bezirksgericht Freistadt (окръжен съд Фрайщат, наричан по-нататък „първоинстанционният съд“). Вискателят Н***** Limited (наричан по-нататък „Н*****“) е банка със седалище в *****. Длъжникът J***** е с местоживееене в Австрия.

[3] Изпълнително основание за изпълнението е определението от 20 март 2019 г. на High Court of Justice Business and Property Courts of England & Wales Commercial Court (QBD) (наричан по-нататък „High Court“), съд в Обединеното кралство.

[4] Основание за английския съдебен акт са две съдебни решения, постановени в Йордания през 2013 г., с които J***** е задължен да плати общо (около) 10 300 000 USD.

[5] J***** не оспорва, че съгласно постановените в Йордания решения е длъжен да плати, но твърди, че сумите не следва да се платят на H*****. Вискател трябвало да бъде друго юридическо лице. H***** нямала легитимация да изисква изпълнение на решенията в Йордания или извън Йордания. Освен това делата [ориг. 4] били спечелени с намерение за измама и по тях било представено юридически невалидно пълномощно. Щяло да е в разрез с *ordre public* (обществения ред) английските съдилища да постановят (съответно) свое решение във връзка с решенията в Йордания.

[6] В английското производство H***** е поискала още да се издаде разпореждане в рамките на съкратено производство в смисъл, че двете йордански решения могат да бъдат изпълнени срещу J***** като английски решения.

[7] Това искане е уважено с посоченото определение на High Court от 20 март 2019 г. и с изпълнителен лист J***** е осъден да плати на H***** 10 392 463 USD плюс лихви и разноски. Наред с въпроса дали в Англия е допустимо провеждането на съкратено производство, изхождайки от йорданското право High Court обсъжда и въпроса дали H***** е имала основание да предяви черпените от йорданското решение претенции, на който дава положителен отговор. High Court е приел, че в Йордания J***** е бил задължен да плати на H*****, която в Йордания е учредила клон, а не самостоятелно юридическо лице под формата на дъщерно дружество. След това High Court е обсъдил и твърденията на J***** за измама в процеса и липса на пълномощно в йорданското производство. За High Court е ясно, че обжалването на искането за изпълнение на йорданските решения не би имало успех.

[8] Въз основа на определението си от 20 март 2019 г. High Court е издал удостоверение съгласно член 53 от Регламент Брюксел Ia, с което J***** е задължен да плати на [ориг. 5] H***** сумата от 10 392 463 USD ведно с лихви в размер на 5 422 031,65 USD и разноски в размер на 125 000 GBP.

[9] Въз основа на определението на High Court от 20 март 2019 г., с определение от 12 април 2019 г. първоинстанционният съд е допуснал H***** да пристъпи към изпълнение срещу J***** с оглед събирането на вземане в размер на (след преизчисление) 9 249 915,62 EUR ведно с лихви и разноски.

[10] J***** иска да бъде отказано изпълнението на решението на High Court от 20 март 2019 г. и изпълнението да бъде прекратено.

[11] Предмет на това преюдициално запитване са въпроси относно изпълняемостта на чуждестранни съдебни решения и обхватът на проверката в производството по искането да бъде отказано изпълнението.

[12] **II. Правни основания:**

[13] Правни основания от правото на Съюза:

Правните основания от правото на Съюза по това преюдициално запитване са в частност член 1, член 2, буква а), член 39, член 42, параграф 1, буква б), член 45, член 46, член 52 и член 53 от Регламент Брюксел Ia.

[15] Национално право:

[16] Съгласно приложимите разпоредби на Gesetz vom 27. Mai 1896 über das Exekutions- und Sicherungsverfahren (Exekutionsordnung) (Закон от 27 май 1896 г. за изпълнителните и обезпечителните производства (Закон за изпълнението), наричан по-нататък „ЗИ“):

Първа част

Изпълнение

[...]

Изпълнителен титул

Член 1 [ориг. 6]

По смисъла на този закон изпълнителни титули са следните актове и документи, попадащи в приложното поле на този закон:

[...]

Чуждестранни изпълнителни титули

Член 2

[...]

(2) На споменатите в член 1 актове и документи се приравняват актовете и документите, които са съставени извън пределите на действие на този закон, но подлежат на изпълнение по силата на международно споразумение или правен акт на Европейския съюз без отделна декларация за изпълняемост.

Трета част

Международно изпълнително право

Първи раздел

Общи разпоредби

Общи положения

Член 403. За изпълнението на актове и документи, съставени в чужбина (чуждестранни изпълнителни титули), е необходима декларация за изпълняемост в Австрия, ако те не подлежат на изпълнение по силата на международно споразумение или правен акт на Европейския съюз без отделна декларация за изпълняемост.

[...]

Трети раздел

Изпълнение по силата на актове и документи на наднационални организации

[...]

Четвърти раздел [ориг. 7]

Липса на декларация за изпълняемост

Срок за подаване на молбите за отказ

Член 418. (1) Ако за допускането на изпълнението по силата на чуждестранни изпълнителни титули не е необходима декларация за изпълняемост, с молба за прекратяване длъжникът може да изложи основания, които изключват изпълнението в Австрия (основания за отказ).

(2) Прекратяването по параграф 1 може да се поиска само в срок от осем седмици от връчване на решението за допускане на изпълнението.

(3) Ако основанията за отказ почиват на факти, които са настъпили едва след като е връчено решението за допускане на изпълнението, или за които длъжникът не е узнал поради непредвидено или неизбежно събитие не по негова вина или поради незначителна небрежност, срокът започва да тече от деня, в който длъжникът е узнал за тези факти. Длъжникът трябва да посочи тези обстоятелства в молбата за прекратяване и да посочи начините за тяхното доказване.

[...]

[17] **III. Искания и доводи на страните**

[18] В молбата си за отказ (молба за прекратяване) **J******* твърди, от една страна, нарушение на *ordre public* (обществения ред). За настоящото преюдициално запитване обаче релевантен е другият му довод – че английското решение [**ориг. 8**] е постановено въз основа на, респ. за изпълнение на две йордански решения и затова представлява т.нар. „решение за сливане (merger)“. Съдебният акт на държава членка, с който се издава изпълнителен лист относно установен по съдебен ред дълг в трета държава, не можел да се изпълни в друга държава членка в рамките на Регламент Брюксел Ia. В производството за отказ в държавата на изпълнение можело да се твърди, че не е налице изпълняемо решение. В производството за отказ не се предвиждало, че сезираната държава членка е обвързана от данните, предоставени от съда по произход в удостоверението по член 53 от Регламент Брюксел Ia.

[19] **H******* смята, че изпълнителният титул е самостоятелно решение на английски съд. Освен това съдилищата в сезираната държава членка били обвързани със съдържанието на издаденото от High Court удостоверение. Чуждестранното решение можело да се проверява само в рамките на член 45 от Регламент Брюксел Ia. Това изключвало проверката дали постановеното съгласно чуждестранното процесуално право решение действително е изпълняемо решение съгласно Регламент Брюксел Ia.

[20] **IV. Производството до момента**

[21] **Първоинстанционният съд** отхвърля исканията на **J*******. Според него Регламент Брюксел Ia е приложим в случая, съответно е налице английско решение, което следва да се признае и изпълни. След задълбочено производство при условията на състезателност High Court е издал изпълнителен лист, а не просто е обявил йорданските решения за изпълняеми. Освен това доводите за неприложимост на Регламент „Брюксел Ia“ са ирелевантни, защото това трябва да бъде проверено от съда по произход, [**ориг. 9**] чието удостоверение по член 53 от Регламент „Брюксел Ia“ е обвързващо за първоинстанционния съд в производството за отказ.

[22] **Въззивният съд** не уважава подадената от **J******* ревизионна жалба. Според него производството в Англия е водено при условията на състезателност, така че дори само поради това производството по екзекватура е изключено. Английското решение попада в обхвата на член 2, буква а) от Регламент „Брюксел Ia“. **J******* не е оспорил пред High Court вземанията на **H*******. Ето защо е неоснователно оплакването, че High Court не е проверил претенциите към него. С оглед на удостоверението по член 53 от Регламент „Брюксел Ia“, няма опасения, които да насочват към основание

за отказ по член 45 от Регламент „Брюксел Ia“. Той приема, че проверка на английското решение е допустима само в рамките на член 45 от Регламент „Брюксел Ia“.

[23] **V. Преюдициални въпроси**

[24] Първи въпрос (обхват на забраната за двойна екзекватура):

[25] С оглед на практиката на Съда на Европейския съюз (вж. решение от 20 януари 1994 г., *Owens Bank*, C-129/92, EU:C:1994:13, т. 25) по Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела от 27 септември 1968 г. (Конвенцията) следва да се приеме, че и Регламент Брюксел Ia не е приложим в производства или по спорни аспекти в производства в държавите членки, които се отнасят до признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела от трети страни (*L'exequatur sur l'exequatur ne vaut*) [...]. Целта е с т.нар. „двойна екзекватура“ да не се допусне заобикалянето на правилата [ориг. 10], които следва да се спазват при прякото изпълнение в държавата на изпълнение на решението на третата страна.

[26] За разлика от предходните инстанции, настоящият съдебен състав клони към правното становище, че това трябва да важи и за изпълнителните листове, които чуждестранен съд е издал въз основа на иск за изпълнение на съдебно решение (*actio iudicati*), ако правоотношението, което е в основата на установения по съдебен ред дълг, не е предмет на проверка по същество [...].

[27] Настоящият състав счита, че обстоятелството, че главното производство е състезателно, не променя този извод. Определящ е предметът на производството. В главното английско производство съкратената проверка се е свела до въпроса дали въз основа на йорданските решения J**** е длъжен да плати на H*****.

[28] Този важен за производството въпрос трябва да бъде изяснен от Съда на Европейския съюз поради обоснованите противоположни мнения на H***** и на предходните инстанции.

[29] Втори въпрос (отказ на изпълнението извън основанията за отказ, посочени в член 45 от Регламент „Брюксел Ia“):

[30] Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз основанията за отказ, посочени в член 45 от Регламент „Брюксел Ia“, са изложени изчерпателно и следва да се тълкуват ограничително (решение от 23 октомври 2014 г., *flyLAL-Lithuanian Airlines AS*, C-302/13, EU:C:2014:2319, т. 46). В това отношение винаги трябва да се отчита целта за постигане на възможно най-голямо пространство на свобода на движение

на европейските решения (решение от 16 юли 2015 г., Diageo Brands BV, C-681/13, EU:C:2015:471, т. 40 и сл.). Изчерпателният [ориг. 11] списък и строго формулираните основания са израз на взаимното доверие между държавите членки (вж. съображение 26). Освен това разпоредбите на член 52 от Регламент Брюксел Ia забраняват на съдилищата на сезираната държава членка да проверяват по същество постановеното в друга държава членка решение (вж. например решение от 11 май 2000 г., Régie nationale des usines Renault SA, C-38/98, EU:C:2000:225, т. 29).

[31] Би могло да се постави въпросът дали от описаната систематика, в смисъл от правното становище на предходните инстанции, следва да се направи извод, че затова в производството за отказ на изпълнението трябва да се проверяват само основанията за отказ по член 45 от Регламент „Брюксел Ia“.

[32] Преобладаващият възглед в доктрината отговаря отрицателно на този въпрос.

Според този възглед от цитираните разпоредби на Регламент Брюксел Ia не може да се направи извод, че проверката на общите предпоставки за изпълнение съгласно Регламент Брюксел Ia е изключена. Затова въпросът дали Регламент Брюксел Ia изобщо е приложим или в случая с чуждестранното решение става дума за (подлежащо на признаване и изпълнение) съдебно решение по смисъла на член 2, буква а) от Регламент „Брюксел Ia“, трябва да може да бъде обсъден в сезираната държава членка [...]. [ориг. 12]

[33] Настоящият състав също клони към това застъпено в литературата мнение, още повече че от текста на членове 45 и 46 от Регламент Брюксел Ia няма как да се направи извод, че в сезираната държава членка не могат да се проверяват и обстоятелства, които изключват трансгранично изпълнение, дори да не е налице основание за отказ по смисъла на член 45 от Регламент „Брюксел Ia“. Що се отнася до отказа на изпълнението, член 41, параграф 2 от Регламент „Брюксел Ia“ също не подкрепя мнението, че отказът може да изхожда единствено от основания по смисъла на член 45 от Регламент „Брюксел Ia“. Същото важи за съображение 30, първо изречение. И второто изречение от съображение 30, което се отнася единствено до отказа за признаване и съгласно което признаването на съдебно решение следва да бъде отказвано само ако са налице поне едно или повече от основанията за отказ, предвидени в този регламент, не е в разрез с преобладаващия възглед в доктрината. Прилагането на това правило предполага наличието на „съдебно решение“, което логично трябва да се провери като първа стъпка (т.е. още преди проверката на основанията за отказ по смисъла на член 45 от Регламент „Брюксел Ia“).

[34] Съдът на Европейския съюз трябва да изясни и този въпрос, понеже той е релевантен и за по-нататъшното производство, ако на първия въпрос се отговори отрицателно.

[35] Трети въпрос (обвързващо ли е удостоверението по член 53 от Регламент Брюксел Ia):

[36] Съдът на Европейския съюз вече е пояснил по подобно правно положение съгласно Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, че данните [ориг. 13] от предвиденото там в член 54 удостоверение от съда [...] на държавата членка, в която се иска изпълнението, могат да бъдат проверени (решение от 6 септември 2012 г., Trade Agency Ltd, C-619/10, EU:C:2012:531, т. 46).

[37] Настоящият състав е склонен да приложи съответно това становище и спрямо удостоверението по член 53 от Регламент Брюксел Ia, така че – независимо от необвързващите в тази насока данни в удостоверението – длъжникът в сезираната държава членка да може да оспори наличието на предпоставките за изпълнението, например защото няма съдебно решение по смисъла на член 2, буква а) от Регламент Брюксел Ia или защото Регламентът не е приложим [...].

[38] Първоинстанционният съд обаче (очевидно) е приел – въз основа на едно по-ново решение на Съда на Европейския съюз (вж. решение от 6 юни 2019 г., Ágnes Weil, C-361/18, EU:C:2019:473, т. 33) – че заради удостоверението на него не му е позволено в рамките на производството за отказ да проверява дали е налице съдебно решение, което попада в приложното поле на Регламент Брюксел Ia и подлежи на изпълнение в друга държава членка.

[39] Настоящият състав не тълкува в този смисъл цитираното решение на Съда на Европейския съюз, дори и предвид досегашната съдебна практика. Противоположното мнение обаче също е обосновано. От Съда на Европейския съюз се иска да внесе яснота и за това правно положение, но само в случай че на първия въпрос бъде даден отрицателен, а на втория – утвърдителен отговор.

[40] **VI. Процесуалноправни аспекти [ориг. 14]**

[41] Като последна съдебна инстанция Oberster Gerichtshof е длъжен да отправи преюдициално запитване, ако правилното прилагане на правото на Съюза не е толкова очевидно, че да не оставя място за разумно съмнение. Такива съмнения тук съществуват. [...]

Oberster Gerichtshof,

Виена, 23 септември 2020 г.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ